

Ο ΒΩΜΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΨΥΧΗΣ

Ο ΤΡΑΓΙΚΟΣ ΝΑΟΣ

Μια άγνωστη σελίδα για την 'Αγία Σοφία. 'Ο Πορθητής στο ναο των Κωνσταντινών. 'Ο Μωάμεθ Β' σφάζει με το χέρι του ένα θανάδαλο Τούρκο. Τι διηγείται ένας 'Οθωμανός Ιστορικός. 'Η σφαγή των παπάδων της 'Αγίας Σοφίας. 'Ο μυστηριώδης 'Ισοδότης που φέρετρο πού έφυγε μόνο του. 'Ο καλκυήρης πού ήταν 300 έτών. 'Ο άρνησιβρισκος Παπά Μεχμέτ. 'Ο πρώτος ιμάμης της 'Αγίας Σοφίας. Τα μωσaiκά του Ναού κ.λ.π. κ.λ.π.

Γιά την 'Αγία Σοφία, τὸ θρωϊκό ναὸ τῆς 'Ελληνικῆς ψυχῆς, ἔχουν γραφτεῖ πολλά. Προσθέτουμε σήμερα μιὰ ἀκόμια σελίδα, ἀπὸ τῆς τραγικότερας :

Ὅταν ὁ Μωάμεθ ὁ Β' ἐκρούισε τὴν Πόλη, ἐπῆγε στὴ μεγάλη ἐκκλησία ἑμπρός, ἀλλ' ἔβλεπε ἄνθρωπο καὶ μπῆκε μέσα, ἔβλεπε κατὰ πλάτος ἀπὸ τὸν πλοῦτο καὶ τὴ μεγαλοσύνη του τοῦ οἰκοδομητή...

Ἐβλεπεν, ἄκουσε κρότους, ἔβλεπε Τούρκους ἐπάταξε μὲ μιὰ βαρεὶὰ τὰ ἄρτια μάγουρα τοῦ ναοῦ. Ὁ Σουλτάνος τὸν ἐρώτησε :

— Γιατί τὸ κάνεις αὐτό !

— Γιά νὰ χαλάσω τὴν ἐκκλησίαν τῶν ἀπίστων, ἀπάντησε ὁ φανατικὸς Μουσοῦλιμάνος.

Ἐξω φρονεῖν ἀπὸ τὸ θεῖο τοῦ ὁ Μωάμεθ, ἐτρόβησε τὸ σπαθὶ κ' ἔκοψε τὸ κεφάλι τοῦ χαλαστή ! Οἱ ἄλλοι Τούρκοι πού ἦσαν μπροστά, ἄρχισαν νὰ ποικιολογῶν, ἀλλ' ὁ Σουλτάνος τοὺς εἶπε :

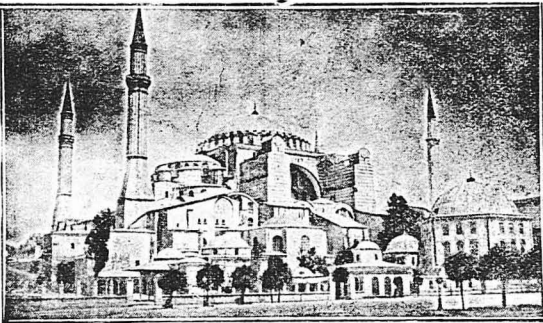
— Πάρτε τὸν ἔξω ἀπὸ δω ! Σὰς πτάνουν τόσα λάφυρα !. Ὁ τόπος αὐτὸς εἶνε δικὸς μου !

Ἄκου ἔβγαλαν ἔξω τὸ πτώμα τοῦ Τούρκου, ὁ Σουλτάνος διέταξε φῆα ἀπὸ τοὺς κοντζιάδες πού τὸν παρακολούθουναν, ν' ἀνεθῆ στὸν ἰσθμὸν καὶ νὰ διατάξῃ τὴν προσεγγίαν τους. Κ' ἄμεσως, κάτω ἀπὸ τοὺς θόλους τῆς 'Αγίας Σοφίας, ἀντήχησε ἡ κραυγὴ τοῦ σαρκοφάγου γόντζα :

— Ἄλλ' ἀλλ' ἀλλ' !... Βέ Μωχμέτ φεσὸν ! Ἄλλ' ἀλλ' !...

Καὶ ὁ ἱστορικός τοῦ καιροῦ ἐκείνου Δούκας, γράφει σχετικῶς μὲ παραπομπὴν ψυχῆς :

Ἐκείνη τῆς στιγμῆς ὁ Φεῖ τοῦ φρεκάδουσι τείρατος ! Οἶμοι τί ἐργάσθη ! αἱ ! αἱ ! τί εἶδαν ! Τούρκοι ἐν τῷ ἁγίῳ θουσιανηρίῳ ! Φοῖζον ! Ἢλιε ! Ὁ ναὸς τῆς τοῦ Θεοῦ σοφίας, σήμερον βωμὸς βαρβάρων καὶ οἴκος τοῦ Μωάμεθ ἐπεκλήθη. Δικαία ἡ κρίσις σου, Κύριε !.

Ὁ ναὸς τῆς 'Αγίας Σοφίας

Προεργάστα διως εἶνε ὅσα γράφει σχετικῶς ἕνας 'Οθωμανὸς χρονολόγος, ὁ Ἐλιὰ Τζελικτῆς, στὸ βιβλίον τοῦ Ἐπαφί Μουχβατί, πού τὸ μεταφράσει στὰ Γερμανικά ὁ Μόρτιαν.

Μετὰ ταῦτα, γράφει ὁ Ἐλιὰ, ὁ Πορθητὴς ἐπῆγε εἰς τὸν ναὸ τῆς 'Αγίας Σοφίας, θέλοντας νὰ κἀν μιὰ προσεγγίαν εὐχαριστίας. Ἀλλ' οἱ παπάδες πού ἦσαν μέσα καὶ ἄλλοι κληρικοὶ πού κατοικοῦσαν στὰ γύρω κελλιά, κλείστηκαν μέσα στὴν ἐκκλησία καὶ ἔρχισαν νὰ πυροβολῶν.

Ἡ σφαγὴ τους καὶ ἡ μπόμπες τους ἐπεφταν σὰν χαλαί ! ἐναντίον τῶν Ἰσλαμικῶν στρατευμάτων κ' ἔκαναν θανάσι... Τρία ἡμερόνυχτα ἐξακολουθοῦσε ὁ πόλεμος αὐτός, τέλος ὅμως ἐκνευθῆ καὶ ἡ 'Αγία Σοφία. Πρώτος ἐπάταξε τὸ ἔδαφος τῆς ὁ Σουλτάνος Μωάμεθ, ὁ ὁποῖος ἀρῶν σκότους ἐδιοχέριε τους τελευταίους ἀπίστους, ἔστησε τὴ σημαία του εἰς τὸν ναὸν (ἄμβωνα) καὶ διέταξε αὐτὸς πρώτος τὸ Μωαμεθανικὸν κάλεσμα γιὰ προσεγγίαν... Οἱ Μουσοῦλιμάνοι, σφραγίσαν τὴν εἰσοδὸν τῆς πιστεως, ἐσφραξάν μὲ τὰ σπαθιά τους ὄσους ἄλλους βεβῆκαν κομμένους, καὶ τὰ μάγουρα τῆς 'Αγίας Σοφίας ἐβάρησαν κόκκινα ἀπὸ τὸ ἀίμα τῶν ἀπίστων εἰκονολατρῶν...

Ἐπειτα, ὁ Σουλτάνος Μω...

ἄμεθ Γαζῆς, ἐπῆγε ἕνα τετραπτερόν βέλος κ' ἐτόξευσε μὲ αὐτὸ τὸ κέντρο τοῦ θόλου τῆς 'Αγίας Σοφίας λέγοντας : — Αὐτὸ εἶνε τὸ σημεῖο μου !. Καὶ τὸ σημεῖο αὐτὸ φαίνεται ὅς σήμερα... Ἐβλεπὸν ἀπὸ τοὺς ἀράδες τοῦ Σολάκ, ἀρῶν ἐκείτωσε ἕναν ἄπιστο, ἔβλεπε ἀπὸ αἷμα τὸ δεξιὸν τοῦ χεροῦ καὶ ἀναπνέωντας, ἐπὶ παρανοῶν τοῦ Σουλτάνου, ἐφύργησε τὸ χέρι του ἐπάνω σὲ μιὰ μαμαριετὴ κολόνα. Ὁ τύπος τῆς αἰματοφυγῆς ἐκείνης παλάμης φαίνεται σήμερα, σὲ ἄψους ἔξη ὀργιών.

Στὸν καιρὸ πού ὁ Σουλτάνος ἐπειρατοῦσε μέσα στὴν 'Αγία Σοφία, κυττάζοντας τὸ ἕνα καὶ τὸ ἄλλο, φάνηκε ἄεφρα ν' ἀσπάρητη φῶς, πού ἔβγαλε ἀπὸ τὴν ἐρομένη Ἰ δ ο ρ ο ὐ ο α τ ἡ λ η.

Ἐτοξῆσαν λοιπὸν ὅλοι στὸ μέρος ἐκείνο καὶ βεβῆκαν χέμου ἕνα πτώμα, μὲ τὸ πρόσωπον κατὰ τὴ Μεσημβρία. Ὁ ἱμάμης Ἄκ Σεμεδὶν καὶ οἱ λοιποὶ μεγάλοι ἄνθρωποι τοῦ Θεοῦ, παρτήρησαν τότε διὰ ἐπάνω ἀπὸ τὴν στήθη τοῦ νεκροῦ ἦταν γραμμένον μὲ κόκκινα χρώμα τὸ ὄνομα Ἰσοδότη, κ' ἐκατάλαβαν ὅτι πρόκειται γιὰ κάποιον ἄγιο ἄνθρωπο.

Ἐνῶ ὅμως ἐτοιμάζονταν νὰ πλύνουν τὸ πτώμα, ἀποστράφηκε ἄεφρα μιὰ φωνὴ πού εἶπε :

— Εἶνε πλυμένος μὲ τὸν ἰδρώτα τῆς Ἰδρωσῆς στήλης. Ἐντοφιάσατε τὸν ὄπως εἶνε !.

Ἡ φωνὴ αὐτὴ τοῦ ἐβόθιασε ὅλους σὲ θάμβος καὶ ἐκστάσι. Οἱ Σέγχιδες ἐθήκωσαν τὸ νεκρὸ, τὸν ἔθαψαν, ἔτσι ὅπως ἦταν, μέσα ὁ ἕνα φέρετρο, καὶ φερνοῦντες τὸν ἔξω ἀπὸ τὴν 'Αγία Σοφία, ἤθελαν νὰ τὸν θάψουν κοντὰ στὴν Πόλη τῶν Μαρτιῶν.

Ἀλλὰ τὸ φέρετρο ἔφευγε ἀπὸ τὰ χέρια τους, κ' ἔτεχε μόνο του μπροστὰ, ἀκατάσχετα !...

Ὅταν τὸ φέρετρο ἔφτασε εἰς τὸ γὰλλό, μῆκε σὲ μιὰ βάρκα, ἡ ὁποία χωρὶς κοπιὰ καὶ χωρὶς πανιά, φερόντας σὰν ἀστράγη, διευθύνθη...

στὸ μέρος πού λέγεται σήμερα Ἐσ κ ἄ λ α τ ο ὐ Ἰ ο δ ο ὐ τ, ὅπου κ' ἐστάθη... Τότε τὸ φέρετρο βῆκε ἀπὸ τὴ βάρκα, μπῆκε ἕνα ἄνοιχτο τάφο πού ἔπηχε ἐκεῖ, κ' ἔβλεπε μέσα. Ὅλοι οἱ ὄντο καὶ οἱ εὐσεβεῖς, πού ἀκολουθοῦσαν τὸ νεκρὸ εἶδαν ἕνα ἄνθρωπο, κ' ἄκουσαν ὅλοι τὴ φωνὴν τοῦ Ἰσοδότη πού ἔβγαλε ἀπὸ τὸν τάφο.

Διεξάκοντες λοιπὸν τὸ Θεὸ ἔθαψαν τὸν Ἰσοδότη μέσα εἰς τὸ μνήμα ἐκείνο κ' ἔφυγαν.

Ἀρῶν ὁ τροπαιοδύχος Πορθητὴς ἐπεθεώρησε τὴν 'Αγία Σοφία καὶ εἶδε τὴ δύναμι τῶν στήλων, τὴ στερεότητα τῶν θεμελίων καὶ τὸ ἔθος τοῦ θόλου, ἐβεβαίωθηκε ὅτι ὁ ναὸς αὐτός ἦταν ἄξιος νὰ γινῆ θιαμαστὸ τέμενος προσεγγίαν γιὰ τοὺς πιστούς τῶν Ἰσλαμισμῶν, πού νὰ μὴ ἔχη τὸ ταῖρι του σὲ ὅλη τὴν οἰκουμένη. Διέταξε λοιπὸν νὰ ἐξελάνουν τὰ χυμῆνα αἵματα, νὰ καθαρῶνται τὸ ναὸ καὶ νὰ τὸν θυματίσιν μὲ ἄρωματικὰ χόρτα.

Συνάμα διέταξε νὰ χιστηθῆ ἕνα μικρὸ Μιμλετῆ καὶ μιναρές. Ἐτοί, ἀρῶν μεταποίησε σὲ μιωμαθενικὸν τέμενος τὸν παραδεισιακὸν αὐτὸ καὶ θιαμῖστο τάφο, παρτήρη αὐτοπροσώπως στὴν πρώτη προσεγγίαν τῆς Παρασκευῆς πού ἔβλεπε ἐκεῖ.

Στὸ ναὸ ἐβεβῆθησαν τὸν Σουλτάνο ὁ Ἄκ Σεμεδὶν καὶ ὁ Καρὰ Σεμεδὶν. Ὁ πρῶτος ἀπ' ἐκείτους ἔβαλε ἐπάνω στὴ μαμαρία κερφιὰ τοῦ Μωάμεθ τὴν κἀρα

Ἡ σπαθὴ τοῦ Κωνσταντινίου Παλαιολόγου (Βασιλικὴ Ὀπλοθήκη Γαλλίας)

Ἐπειτα, ὁ Σουλτάνος Μω...

ΟΙ ΣΠΑΡΑΓΜΟΙ ΤΗΣ ΚΑΡΔΙΑΣ

ΥΠΟ ΧΑΡΗ ΣΤΑΜΑΤΙΟΥ

ΡΟΖΑ ΛΑΜΠΙΡΗ

(Συνέχεια εκ του προηγούμενου)
 Ο Άνδρέας δέν είχε κάνει λάθος σφαιρικά
 — Μας παρακολουθεί, ελτε ὁ Ἄλκις.
 — Τὸ βλέπω, ἀπάντησε ὁ Ἄνδρέας.
 — Καὶ τώρα τί θὰ κάνουμε;
 — Αὐτὸ ἀκριβῶς σκέφτομαι. Ἄς βγούμε ἔξω καὶ βλέπομα. Ἐ-
 λουν νὰ μᾶθουν ἴσως ποῦ βρίσκεται ἡ Ρόζα, καὶ γι' αὐτὸ παρακο-
 λουθώμεθα. Μὰ δέν θὰ τὸ μᾶθουν, ἔγνοια τους...

Τὴν ὥρα ποῦ ὁ Ἄνδρέας με τὸν Ἄλκι ἀποδιβαδόντουσαν στὸν Πειραιᾶ, ὁ Λούκις εἶχε περάσει ἀπὸ τὸ σπίτι τῆς Ἀδῆς, εἶχε πάρει τὴ Ρόζα καὶ πῆγαναν στὸ τηλεγραφεῖο.

Ἐγαν κ' οἱ δύο τὴν ἴδια ἀγνοία: Γιατί δέν τηλεγράφησε μόλις ἔγραψε στὴ Νάξο ὁ Ἄλκις, ὅπως εἶχαν συμφωνήσει; Τί γινότανε ὁ Ἄνδρέας;...

Ἐγαν ἀκόμα σκοπὸ νὰ κατέβουν στὸν Πειραιᾶ καὶ νὰ ρωτήσουν ἂν εἶχε φτάσει βαπόρι ἀπ' τὴ νησιά...

Ἡ Ρόζα ἦταν τρομαρᾶ ἀνθρώ-
 χη. Ἦθελε νὰ φύγει γιὰ τὴ Νάξο.

Ὁ Λούκις τῆς εἶπε βάρρος, ἔνω ἦταν κ' αὐτὸς κατὰ βάθος ἀπελπισμένος...

Ὅταν ἔγρασαν στὸ τηλεγρα-
 φεῖο καὶ εἶδαν πὼς δέν ἔχουν τη-
 λεγράφημα, ἡ ἀπελπισία τους με-
 γάλωσε.

— Πρέπει νὰ κατέβουμε στὸν
 Πειραιᾶ, εἶπε ἡ Ρόζα. Μὲ σκο-
 τώνει ἡ ἀγνοία. Δέν μπορὸ νὰ
 περμένο πειά.

Ὁ Λούκις δέν εἶχε ἀντίρρηση.
 Πῆγαν στὸ σταθμὸ καὶ μετᾶ-
 καν στὸ τραῖνο...

του, βίληξε ἔπειτα σ' αὐτὴ ἕνα
 ψηλὸ φτερὸ φρεσιδι κ' ἔδωσε στὸ
 χεῖρ τοῦ Σουλτάνου ἕνα γυμνὸ
 σταθί. Ἀπρὸ ἔκαστος αὐτὰ ἀνέβη-
 σε στὸ Μυστρά, ἔξιμνησε τὸν Ἄλ-
 κια καὶ εἶπε με δυνατὴ φωνὴ τὸ
 Χουτβά. Ἐπειτα, ὁ Ἄλ Σαου-
 διν ἔζητησε κ' ἔλαβε ἀπὸ τὸν Σουλ-
 τάνο τὸ ὑπόθηγμα τοῦ Ἰμάνη
 τῆς Ἁγίας Σοφίας.

Στὰ ὑπόγια τῆς Ἁγίας Σο-
 φίας ἀνεκαλύφθη κρημνὸς μεγάλου
 πλῆθος χριστιανῶν κληρικῶν. Τραχούμι ἀπ' αὐτοὺς ἐδέχτηκαν νὰ γί-
 νουν μομαεθάνοι. Οἱ ἄλλοι ἔθανατῶθηκαν. Μεταξὺ τῶν ἐξισλαμι-
 σθέντων ἦταν κ' ἕνας καλῶς ἡλικίας τριανταεὶς ἐτών! Αὐτοῦς
 ἔπηρε τ' ὄνομα Πατά—Μεζμέτ.

Ἀπὸ τὰ ὑπόγια τῆς Ἁγίας Σοφίας, ἐπὶ μιὰ δόλοκληρη βδομάδα
 ἐδῆσαν θησαυροὺς καὶ χρυσὰ φλοριά. Ὅλα αὐτὰ, καθὼς καὶ τὰ
 κερμῆμα ποῦ βρέθηκαν στὸ Ἀυτοκρατορικὸ Ἰθασαυροφυλάκιο, μετεκο-
 μίστηκαν πρὸς τὸ μέρος τοῦ Ναυστάθμου. Τὰ εἰκονίσματα ποῦ ἔ-
 βγαλαν ἀπὸ τὴν Ἁγία Σοφία, ὄλα στολισμένα με χρυσόφια, ἀσημὶ
 καὶ πολίτεια πετράδια, τὰ ἔστησαν στὸ Ὁκ Μειντάνι ὡς σκοπὸ καὶ
 τὰ σημάδευαν οἱ στασιάζεις ὅλη τὴν ἡμέρα. Κομμάτια ἀπὸ τίς εἰκό-
 νησ ἀπὲς ἐσώζοντο ἀκόμα ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Σουλτάνου Ἄχμετ.

Κατὰ τὸ ἔτος 1573 ὁ Σουλτάνος Σελῆμ Β', μετὰ τὴν ἱστορικὴ
 ναυμαχία τῆς Ναυπάκτου, ἐπὶ παρηγορία τῆς ψυχῆς τους, διέταξε κ'
 ἔπεσεκεῖσαν τὴν Ἁγία Σοφία. Στὴν ἐπισκευὴ αὐτὴ ὄμως ἔπασαν
 ἡ πῶσορες περὶφῆρες πλάκες, ποῦ εἶχαν σθηθεὶ στὴν πρόσοψη τοῦ
 ἀπὸ τὸν Ἀυτοκράτορα Μανουὴλ σὺ 1116, κ' ἔπασσαν ἡ τρεῖς ἀπ'
 αὐτές. Τὴν τέταρτὴ ὁ Σουλτάνος διέταξε καὶ τὴν ἔβαλαν στὸν τάφο
 τοῦ πατέρα του, γιὰ στολισμὸ!

Ὁ Σουλτάνος Ἀβδὸλλ Μετζήτ εἶχε καλέσει ἀπὸ τὴν Ἰταλία τοὺς
 περιφίμους ἀρχιτεκτονεὺς ἀδελφοὺς Πασοῖτι γιὰ νὰ καινωργώσουν τὸ
 τέμενος. Γιὰ τίς ἐργασίεις αὐτές ἔδαπανήθησαν 5.000.000 δραχμῆς.
 Μερικοὶ φανατικοὶ θέλησαν νὰ πείσουν τότε τὸν Σουλτάνο νὰ κατα-
 στρέψῃ τὰ θαυμάσια μο-
 σαϊκά τῆς Ἁγίας Σοφίας, ἐ-
 ευνῶως ὄμως δέν τὸν ἔ-
 πείσαν. Ἡ ἐπισκευὴ ἔ-
 κράτησαν δύο ὄχονια.

Μόλις πάτησε στὴν προκομαία τοῦ Πειραιῶς ὁ Ἄνδρέας γύρισε
 καὶ κόνταξε πρὸς τὸ μέρος τῆς ἄλλης βάρκας. Εἶχε φτάσει κ' αὐτὴ
 στὴ σκάλα κ' ὁ ἄνθρωπος τοῦ Λαμπιρη πληρώνε τώρα τὸ βαρκάρι.
 — Ἐνας τρόπος ὑπάρχει γιὰ νὰ ξεφυγούμε ἀπὸ αὐτὸ τὸν παλῆ-
 ἄνθρωπο, εἶπε ὁ Γαλιᾶζης στὸν Ἄλκι. Τώρα θὰ δῆς...

Συγχρόνως ἀρχισε νὰ ξεφρονίζει καὶ νὰ προσποιεῖται ὅτι ἔχουσε
 κάτι πάθος στὸ βατόρι.

Ὁ ἐπιστάτης τοῦ Λαμπιρη εἶχε σταθεὶ καὶ τοὺς παρακολουθοῦσε
 με τὴν ἀρη τοῦ ματιοῦ.

— Πρέπει ν' ἀνεβῶ νὰ πάρω τὸ δέμα, φώναξε ὁ Ἄνδρέας. Τὸ
 γρηγορώτερο μάλιστα. Ποῦ τὸ ἀφῆρες, Ἄλκι; Ἡ καλύτερα ν' ἀ-
 νέβουμε μαζὺ μὰ στιγμῇ. Στὸ δέμα αὐτὸ ἔγω...

Καὶ προσποιήθηκε πὼς μιλάει σιγὰ στὸ σύντροφό του.
 Ξανατῆθησαν στὴ βάρκα καὶ τραβήσαν γιὰ τὸ βατόρι, προσποιώ-
 μενοι ὅτι δέν προσέχουν τὸν ἄνθρωπο ποῦ τοὺς παρακολουθοῦσε.

Ὁ ἐπιστάτης τοῦ Λαμπιρη εἶχε σταθεὶ στὴν προκομαία διαστακτι-
 κό. Τί νᾶκανε; Νάμπαινε κ' αὐτὸς σὲ μιὰ βάρκα καὶ νᾶτρέχε ἔο-
 πῶσ τους; Γιατί ὄμως; Μήπως δέν θὰ Ξαναγύριζαν στὸ ἴδιο μέρος
 οἱ δύο νέοι; Ἀρκεὶ νὰ παρακο-
 λουθῶσε με τὸ βλέμμα τὴ βάρκα
 τους, μήπως τοῦ τὸ στήριον κ'
 ἀποδιβαστούν ποθενὰ ἄλλοι.

Ὅταν ἔγρασαν στὸ βατόρι οἱ
 δύο φίλοι, εἶταν στὸ βαρκάρι καὶ
 διπλαροῖση ἀπ' τὸ μέρος ποῦ δέν
 φανότανε ἀπ' τὴν προκομαία. Ἐ-
 κει, ἔνω ὁ βαρκάριος περῆνε καὶ
 τοὺς δὴ ν' ἀνεβαίνουν στὸ πλοῖο, ὁ
 Ἄνδρέας τὸν πληροῖσε καὶ τοῦ εἶπε
 γρηγορα—γρηγορα:

— Ἄκουσε... Ἐξῶ βρίσκεται ἕ-
 νας παλιάνθρωπος ποῦ μᾶς ἔχει ἔ-
 λει ἔοπισο. Μπορεῖς νὰ τοῦ ξεφύ-
 γῆς;

— Εἶν' ἀστυνομικός; ρώτησε δι-
 στάζοντας ὁ βαρκάριος.

— Ὁχι. Εἶνε πολιτῆς ὅπως κ'
 ἐμεῖς. Σοῦ τὸ βεβαιώνουμε αὐτὸ
 στὴν τιμὴ μας. Λοιπὸν; Μπορεῖς νὰ
 μᾶς βγάλῆς ποθενὰ ἄλλοι, χωρὶς
 νὰ μᾶς δῆ, περνώντας ἀνάμεσα στὰ
 βατόρια; Ἢ σοῦ δόσουμε γιὰ τὸν
 κόπο σου αὐτὸ.

Καὶ τοῦ εἶδειξε ἕνα χαρτονόμ-
 ομα τῶν πενήντα δραχμῶν.

Ὁ βαρκάριος δέν εἶπε λέξη. Ἄνοιξε τὸ πανάκι τῆς βάρκας, ἀρ-
 παξε καὶ τὰ κομπὰ καὶ μέσα σὲ μερικὰ δευτερόλεπτα ὄχισαν νὰ
 ξεμακραίνουν, περνώντας ἀνάμεσα στ' ἀραγμένα στὸ λιμάνι βατό-
 ρια...

Σὲ λίγη ὥρα βρισκόντουσαν κοντὰ στὴν ἀκτὴ Ζαβερίου. Ὁ ἐπι-
 στάτης τοῦ Λαμπιρη τὴν εἶχε πᾶσει. Οἱ δύο φίλοι πληρώνε τὸν βαρ-
 κάρι, τὸν εὐχαριστήσαν καὶ πῆδσαν ἔξω.

— Θὰ πᾶμε στὸ σταθμὸ τοῦ ηλεκτρικοῦ; ρώτησε ὁ Ἄλκις.

— Ὁχι, γιὰ ὄνομα τοῦ Θεοῦ! τὸ ἀπάντησε ὁ Ἄνδρέας. Μὴ
 καὶ μᾶς ἔχασε αὐτὸς ὁ ἀρχαῖος, θὰ καιροφυλακίη στὸ σταθμὸ.

— Τότε; Πῶς θ' ἀνεβούμε στὴν Ἀθήνα;

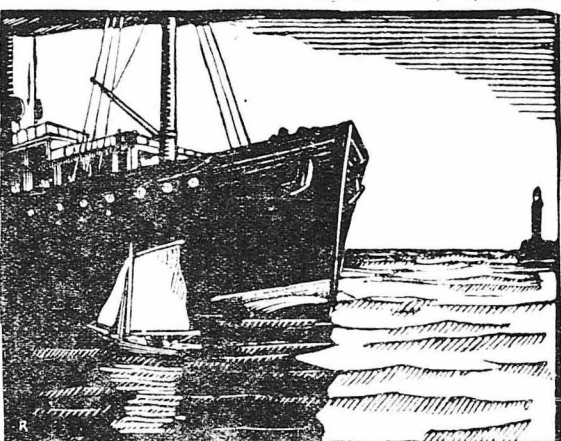
— Ἀπὸ τὸ Φάληρο. Σὲ λίγο θὰ φτάσουμε στὸν Βρυώνη. Ἢ
 αὐτοῦμε στὸ τραῦ κ' ὄλα θὰ πάνε καλά...

Ἐτσι κ' ἔγινε. Πῆγαν τὸ τραῦ κ' ἔπειτα ἀπὸ εἰκοσι λεπτὰ
 βῆγαν στὸ Νεὸ Φάληρο. Προχώρησαν πρὸς τὸ σταθμὸ με χίλιες
 προφυλάξεις. Ὅταν μεγάλη γκάρα νὰ πᾶσουν πάλι ἀπάνω στὸν
 ἐπιστάτη τοῦ Λαμπιρη. Μὰ ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς δέν φανότανε πο-
 θενὰ...

Στάθηκαν στὸν κῆπο ποῖναι πίσω ἀπ' τὸ σταθμὸ καὶ περιμένανε
 νὰ περάσῃ τὸ τραῖνο γιὰ τὴν Ἀθήνα. Ἐνα ἔλλοο τραῖνο κατέβανε
 τὴ στιγμῇ αὐτὴ ἀπ' τὴν πρωτεύουσα στὸν Πειραιᾶ. Ἐξῆσαν μιὰ
 κρονηγὴ γεμάτη συγκίνηση, γεμάτη λαχτάρα, γεμάτη πόνο ἀντήχησε.

— Ἄντρεᾶ!... Ἄντρεᾶ!...

Ὁ Γαλιᾶζης ἔνοιωσε τὸ
 ἄμα νὰ τοῦ ἀνεβαίη στὸ
 κεφάλι. Τὰ πόδια τὸν κό-
 πηκαν. Ἦταν ἡ φωνὴ τῆς
 Ρόζας. (Ἀκολουθεῖ)

Ἀρχισαν νὰ ξεμακραίνουν, περνώντας ἀνάμεσα στ' ἀραγμέ-
 να στὸ λιμάνι βατόρια...

